

ОДНОДЕННА ТЕРАПІЯ: ЕКСПЕРТНА ДУМКА ЩОДО ОСТАННІХ УДОСКОНАЛЕНЬ В ЕПІЗОДИЧНОМУ ЛІКУВАННІ РЕЦИДИВУЮЧОГО ГЕНІТАЛЬНОГО ГЕРПЕСУ

СТІВЕН ТАЙЕРІН

Відділ дерматології,
мікробіології, молекулярної
генетики та медицини
внутрішніх хвороб, університет
Техаського наукового
центру здоров'я

ГАРІ РІЧВАЛД

Лос Анджелес, Каліфорнія, США

КАМАЛ ХАМЕД

Відділення інфекційних
захворювань, трансплантації та
імунології, компанія Новартіс,
Іст Гановер, Нью-Джерсі, США

Рецидиви генітального герпесу головним чином викликані вірусом простого герпесу типу 2 (ВПГ-2), хоча частота виникнення генітального герпесу, обумовленого вірусом простого герпесу типу 1 (ВПГ-1), зростає завдяки зміні ставлення до орально-генітальної статеві поведінки [10]. Приблизно один із чотирьох дорослих у Сполучених Штатах Америки є серопозитивним до ВПГ-2 [7] – невиліковної інфекції, що потрапляє в організм людини через мембрани слизових оболонок або стерту шкіру. Одразу ж після виникнення первинної інфекції вірус залишається в стані спокою у дорсальних корінцевих гангліях спинного мозку, де він може відновити активність та призвести до виникнення дискомфортних рецидивів захворювання [20]. Інфекція ВПГ-2 частіше трапляється в жінок, ніж у чоловіків [7], та може мати сильний психологічний вплив разом з фізичними наслідками, що призводить до зниження якості життя. Побоювання щодо поширення інфекції може знизити самооцінку та сексуальне бажання і меншою мірою спричинити соціофобію та депресію [6]. Крім того, пацієнти з генітальним герпесом мають значно підвищений ризик захворювання, викликаного вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ) [8].

ЕПІЗОДИЧНЕ ЛІКУВАННЯ ГЕНІТАЛЬНОГО ГЕРПЕСУ

Хоча не існує лікування інфекції, викликаной ВПГ-2, пацієнти можуть отримати два методи лікування: лікування рецидивів по мірі їх виникнення (епізодична терапія) або спроби запобігти виникненню рецидивів у майбутньому (пригнічуюча терапія). Пригнічуюча терапія із щоденним призначенням оральних антивірусних засобів може бути найбільш прийнятною для пацієнтів із частими або дискомфортними рецидивами та зменшувати ймовірність передачі генітального герпесу статевим партнерам [4].

Хоча пригнічуюча терапія досить ефективна, у одній чверті – половини пацієнтів, які отримують таку терапію, спостерігається принаймні один рецидив на рік [5, 14]. Хоча ще не доведено, що епізодичне лікування зменшує ризик передачі захворювання, воно все ж таки залишається важливим вибором лікування для пацієнтів, які не бажають отримувати

пригнічуючу терапію щоденно, які не занепокоєні частотою рецидивів або не ведуть сексуально активний спосіб життя. Найкращим методом епізодичної терапії є забезпечення наявності лікарських засобів для самостійного застосування пацієнтами в разі появи перших симптомів або уражень [16]. Цей вид ініційованої пацієнтами епізодичної терапії успішно застосовувався у ході попередніх клінічних досліджень із вивчення рецидивів генітального герпесу [13, 15]. Раннє лікування рецидивів може також сприяти зменшенню тривалості проявів захворювання або припиненню прогресування захворювання до виникнення рецидиву [9, 13, 15, 19].

У цій статті, що являє собою думку експертів, вивчатимуться результати нещодавно опублікованого клінічного дослідження про ініційовану пацієнтом одноденну антивірусну терапію медичними засобами для перорального застосування (фамцикловір) для лікування рецидивів генітального герпесу [2] та оцінюватиметься ефективність, отримана в результаті застосування обраних методів лікування.

ЛІКУВАННЯ РЕЦИДИВІВ ГЕНІТАЛЬНОГО ГЕРПЕСУ АНТИВІРУСНИМИ ЗАСОБАМИ ДЛЯ ПЕРОРАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ

У пацієнтів із рецидивами генітального герпесу часто спостерігаються такі продромальні симптоми, як свербіж, поколювання, печіння та біль із папулами та пухирцями, які зазвичай утворюються через 12-24 год після появи перших симптомів [3]. Максимальна концентрація ВПГ-2 та біль у зоні уражень зазвичай виникають протягом перших 24 год після появи продромальних симптомів [3]. Якщо екстраполювати патогенез герпесу [17], то найефективнішим способом лікування генітального герпесу за допомогою антивірусної терапії є її застосування протягом перших 24 год після появи клінічних симптомів, коли вірусна реплікація досягає максимального значення [16]. Антивірусні засоби для перорального застосування, які діють як аналоги нуклеозидів, проникають в інфіковані клітини та зв'язуються з вірусною тимідинкіназою, що призводить до їх фосфорилування. Після подальшого фосфорилування антивірусних засобів під дією клітинних ензимів вони конкурують із нуклеозидами за зв'язування з вірусною ДНК-поліме-

разу, в результаті чого відбувається дезактивація поліме-
рази та зменшення вірусної реплікації [16].

Хоча ацикловір для місцевого застосування спочатку застосовувався в лікуванні рецидивів генітального герпесу, він виявився неефективним та більше не рекомендується при даному захворюванні [1, 12]. На сьогоднішній день найчастіше призначуваним ефективним лікарським засобом є Фамвір (фамцикловір) для перорального застосування. Ацикловір затверджений для застосування як препарат 5-денного епізодичного лікування, хоча доведено ефективність 2-денної схеми лікування [13, 19]. Ацикловір є ефективним засобом, але його низька біодоступність вимагає більш частого призначення доз. Валацикловір має вищу біодоступність порівняно з ацикловіром і затверджений для застосування як препарат для 3-денного епізодичного лікування [9, 14]. Фамцикловір на сьогодні показаний для 5-денного курсу лікування [11, 15]. Висока біодоступність фамцикловіру (77%) та швидке відновлення вірусної реплікації в разі рецидиву генітального герпесу дає змогу припустити, що цей лікарський засіб міг би виявитись ефективним навіть для коротшої одноденної схеми лікування.

РЕЗУЛЬТАТИ ОДНОДЕННОГО КЛІНІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ФАМЦИКЛОВІРУ

Це клінічне дослідження проводилось з метою оцінки ефективності фамцикловіру в лікуванні рецидивів генітального герпесу в імунокомпетентних учасників [2]. 329 учасників дослідження, у яких спостерігався рецидив генітального герпесу, були переважно жіночої статі (71%). 48% з них за минулий рік мали більше шести рецидивів захворювання. Учасникам призначалась одноденна терапія фамцикловіром у дозі 1000 мг двічі на добу або відповідне плацебо. Також вони отримали інструктаж застосовувати лікарський засіб протягом 6 год після появи продромальних симптомів та/або уражень, викликаних генітальним герпесом, протягом останнього рецидиву захворювання. Результати дослідження показали, що од-

ноденна схема лікування фамцикловіром значно скорочувала час терапії уражень та суттєво (на 2 дні) зменшувала час до моменту зникнення всіх симптомів порівняно з плацебо. Фамцикловір також стримував прогресування захворювання до виникнення рецидиву в одного з чотирьох пацієнтів. Побічні явища мали легкий та середній ступінь тяжкості та були подібними до побічних явищ, що спостерігались у групі плацебо. Хоча не проводили жодне пряме порівняльне дослідження одноденної схеми застосування фамцикловіру та інших антивірусних засобів для перорального використання, у пацієнтів, які отримували одноденну терапію фамцикловіром, спостерігались подібні ефекти порівняно з попередніми клінічними дослідженнями з вивчення традиційних більш довготривалих видів лікування (таблиця) [2, 9, 13, 15, 18, 19]. Таким чином, було виявлено, що одноденна терапія інгібує вірусну реплікацію достатньою мірою як для зникнення симптомів, так і для суттєвого зменшення ушкодження тканини при загостренні захворювання, у деяких випадках запобігаючи прогресуванню захворювання до повного рецидиву.

ВИСНОВОК

Швидке відновлення вірусної реплікації при рецидивуючому генітальному герпесі дає змогу зробити припущення, що коротший курс терапії міг би бути таким само ефективним, як і традиційні види лікування. Ініційована пацієнтом одноденна терапія може виявитись корисною для акушерів-гінекологів, які лікують пацієнтів із генітальним герпесом, оскільки вона може бути більш зручним методом лікування захворювання та може допомогти покращити дотримання пацієнтом режиму терапії. Висока біодоступність, легкість у застосуванні та додаткові переваги у запобіганні прогресуванню захворювання до виникнення рецидиву генітального герпесу в деяких пацієнтів сприяють тому, що фамцикловір вважається відмінним засобом для застосування як ініційована пацієнтом епізодична одноденна терапія.

ТАБЛИЦЯ. ЕФЕКТИВНІСТЬ АНТИВІРУСНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПЕРОРАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ У КЛІНІЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ ЕПІЗОДИЧНОГО ЛІКУВАННЯ ГЕНІТАЛЬНОГО ГЕРПЕСУ

Препарат	Схема лікування	Середній час (дні) лікування ушкоджень (група лікування порівняно з контрольною групою)	Процентне співвідношення перерваних епізодів захворювання (група лікування порівняно з контрольною групою)
Ацикловір [13, 19]	800 мг тричі на добу × 2 дні порівняно з плацебо	5,7 порівняно з 7,2 ^a (p < 0,001)	27,0 % порівняно з 10,6% (p = 0,029)
	200 мг 5 разів на добу × 5 днів порівняно з плацебо	4,4 порівняно з 4,7 (p = СНЗ)	Не виконувалось
Валацикловір [9, 18]	500 мг двічі на добу × 3 дні порівняно з 500 мг двічі на добу × 5 днів	4,8 порівняно з 4,8 порівняно з 6,0 (p < 0,001) ^b	25,4 % порівняно з 26,6% (p = СНЗ)
	1000 мг двічі на добу × 5 днів порівняно з 200 мг ацикловіру 5 разів на добу × 5 днів порівняно з плацебо	4,3 порівняно з 6,1 (p < 0,001)	25,9 % порівняно з 24,8 % порівняно з 19,8% (p = СНЗ)
Фамцикловір [2, 15]	1000 мг двічі на добу × 1 день порівняно з плацебо	3,8 порівняно з 4,8 (p < 0,001)	23,3 % порівняно з 12,7 % (p < 0,003)
	125 мг двічі на добу × 5 днів порівняно з плацебо	4,0 порівняно з 6,0 (p = 0,001)	Не виконувалось

^a Середній час до вилікування

^b Значення p стосується як валацикловіру порівняно з плацебо, так і ацикловіру порівняно з плацебо
СНЗ – статистично незначуще

ЛИТЕРАТУРА/REFERENCE

1. ACOG Committee on Practice Bulletins – Gynecology (2004) *Obstet Gynecol* 104(5 pt 1):1111-1118.
2. Aoki FY, Tying S, Mitoma-Diaz F, Gross G, Gao J, Hamed K (2006) Single-day, patient-initiated famciclovir therapy for recurrent genital herpes: a randomized, double blind, placebo-controlled trial. *Clin Infect Dis* 42:8-13.
3. Brown ZA, Kern ER, Spruance SL, Overall JC Jr (1979) Clinical and virologic course of herpes simplex genitalis. *West J Med* 130:414-421.
4. Corey L, Wald A, Patel R, Sacks SL, Tying SK, Warren T et al. (2004) Once-daily valacyclovir to reduce the risk of transmission of genital herpes. *N Engl J Med* 350:11-20.
5. Diaz-Mitoma F, Sibbald G, Shafran SD, Boon R, Saltzman RL (1998) Oral famciclovir for the suppression of recurrent genital herpes: a randomized controlled trial. *JAMA* 280:887-892.
6. Drob S, Loemer M, Lifshutz H (1985) Genital herpes: the psychological consequences. *Br J Med Psychol* 58 (Pt 4):307-315.
7. Fleming DT, McQuillan GM, Johnson RE et al. (1997) Herpes simplex virus type 2 in the United States, 1976-1994. *N Engl J Med* 337:1105-1111.
8. Freeman EE, Weiss HA, Glynn JR, Cross PL, Whitworth JA, Hayes RJ (2006) Herpes simplex virus 2 infection increases HIV acquisition in men and women: systematic review and meta-analysis of longitudinal studies. *AIDS* 20:73-83.
9. Leone PA, Trottier S, Miller JM (2002) Valacyclovir for episodic treatment of genital herpes: a shorter 3-day treatment course compared with 5-day treatment. *Clin Infect Dis* 34:958-962.
10. Malkin JE (2004) Epidemiology of genital herpes simplex virus infection in developed countries. *Herpes* 11(suppl 1):2A-23A.
11. Pue MA, Benet MA (1993) Pharmacokinetics of famciclovir in man. *Antivir Chem Chemother* 4(suppl 1):47-55.
12. Reichman RC, Badger GJ, Guinan ME, Nahmias AJ, Keeney RE, Davis LG et al. (1983) Topically administered acyclovir in the treatment of recurrent herpes simplex genitalis: a controlled trial. *J Infect Dis* 147:336-340.
13. Reichman RC, Badger GJ, Mertz GJ, Corey L, Richman DD, Connor JD et al. (1984) Treatment of recurrent genital herpes simplex infections with oral acyclovir. A controlled trial. *JAMA* 251:2103-2107.
14. Reitamo M, Tying S, Lang W, Thoming C, Worm AM, Borelli S et al. (1998) Valaciclovir for the suppression of recurrent genital herpes simplex virus infection: a large-scale dose range-Winding study. *J Infect Dis* 178:603-610.
15. Sacks SL, Aoki FY, Diaz-Mitoma F, Sellors J, Shafran SD (1996) Patient-initiated, twice-daily oral famciclovir for early recurrent genital herpes. *JAMA* 276:44-49.
16. Spruance SL (1995) Herpes simplex labialis. In: Sacks SL, Straus SE, Whitley RJ, et al. (eds). *Clinical management of herpes viruses*. IOS Press, Amsterdam, pp 3-42.
17. Spruance SL, Wenerstrom G (1984) Pathogenesis of recurrent herpes simplex labialis. IV. Maturation of lesions within 8 hours after onset and implications for antiviral treatment. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol* 58:667-671.
18. Tying SK, Douglas JM Jr, Corey L, Spruance SL, Esmann J (1998) A randomized, placebo-controlled comparison of oral valacyclovir and acyclovir in immunocompetent patients with recurrent genital herpes infections. The Valaciclovir International Study Group. *Arch Dermatol* 134:185-191.
19. Wald A, Carrell D, Remington M, Kexel E, Zeh J, Corey L (2002) Two-day regimen of acyclovir for treatment of recurrent genital herpes simplex virus type 2 infection. *Clin Infect Dis* 34:944-948.
20. Whitley RJ, Kimberlin DW, Roizman B (1998) Herpes simplex viruses. *Clin Infect Dis* 26:541-55.

З оригінальною версією статті можна ознайомитись за посиланням: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC1705528

ОДНОДНЕВНАЯ ТЕРАПИЯ: ЭКСПЕРТНОЕ МНЕНИЕ ОТНОСИТЕЛЬНО ПОСЛЕДНИХ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЙ В ЭПИЗОДИЧЕСКОМ ЛЕЧЕНИИ РЕЦИДИВИРУЮЩЕГО ГЕНИТАЛЬНОГО ГЕРПЕСА

Стивен Тайерин, отделение дерматологии, микробиологии и молекулярной генетики и внутренней медицины Техасского университета Научного центра здоровья, США

Гари Ричвалд, Лос-Анджелес, Калифорния, США

Камал Хамед, отделение инфекционных заболеваний, трансплантации и иммунологии, компания Новартис, Восточный Гановер, Нью-Джерси, США

Одним из общепринятых методов лечения рецидивирующего генитального герпеса является 3-5-дневная эпизодическая терапия аналогами нуклеозидов. Однако поскольку максимальная репликация вируса происходит в течение 24 ч после появления симптомов, краткосрочная эпизодическая терапия, инициированная пациентом, начатая в продромальном периоде или при первом появлении симптомов у пациентов без продромальных признаков, может представлять собой важный способ лечения. В недавнем рандомизированном исследовании однодневная терапия фамцикловиrom уменьшала время заживления, продолжительность боли и других симптомов примерно на 2 дня по сравнению с плацебо и предупреждала прогрессирование заболевания до полной клинической манифестации у одного из четырех пациентов.

Ключевые слова: однодневная терапия фамцикловиrom, генитальный герпес, эпизодическая терапия, начатая пациентом.

SINGLE-DAY THERAPY: AN EXPERT OPINION ON A RECENT DEVELOPMENT FOR THE EPISODIC TREATMENT OF RECURRENT GENITAL HERPES

Stephen Tying, Department of Dermatology, Microbiology and Molecular Genetics and Internal Medicine, University of Texas Health Science Center, USA

Gary Richwald, Los Angeles, CA USA

Kamal Hamed, Infectious Diseases, Transplantation and Immunology Unit, Novartis, East Hanover, NJ USA

One common method for treating recurrent genital herpes outbreaks is 3-5 day episodic therapy with nucleoside analogues. However, since maximum viral replication occurs within 24 h after the onset of symptoms, short-term patient-initiated episodic therapy started at prodromal onset or at the first appearance of lesions in patients without a prodrome may represent an important option. In a recent randomized trial, single-day Famciclovir treatment decreased lesion healing time and the duration of pain and other symptoms by approximately 2 days compared to placebo, and prevented progression to a full outbreak in almost one in four patients.

Key words: single-day Famciclovir, genital herpes, patient-initiated episodic therapy.